**Društvo matematikov, fizikov
in astronomov Slovenije**

Jadranska ulica 19
1000 Ljubljana

Tekmovalne naloge DMFA Slovenije

50. matematično tekmovanje srednješolcev Slovenije

Izbirno tekmovanje, 29. marec 2006

Naloge za 1. letnik

1. Poišči vsa realna števila x, ki zadoščajo enačbi
$$|2006 - |206 - x|| = 26.$$

2. Jana in Žana sta zapisali svoji starosti. Uporabili sta isti števki, le v nasprotnem vrstnem redu. Čez 5 let bo Jana dvakrat toliko stara, kot bo tedaj stara Žana. Koliko let je Jana starejša od Žane?

3. V pravokotnem trikotniku ABC s pravim kotom pri C velja $|AC| = 4$ in $|BC| = 8$. Na stranici BC izberemo točko D, da je $|CD| = 5$. Koliko je točka D oddaljena od stranice AB?

4. Včrtana krožnica trikotnika ABC se dotika stranic AB in AC v točkah D in E. Naj bo F poljubna točka na stranici AB med A in D, G pa poljubna točka na stranici AC med E in C. Na daljici FG izberimo točko T, tako da je trikotnik EGT enakokrak z vrhom G. Dokaži, da središče očrtane krožnice trikotnika DET sovpada s središčem včrtane krožnice trikotnika AFG.

5. Andrej in Blaž sta na dvorišču zarisala krožnico in na njej označila diametralno nasprotni točki. Postavila sta se vsak na eno izmed teh točk in istočasno začela hoditi v nasprotnih smereh, vsak z enakomerno hitrostjo. Do tedaj, ko sta se prvič srečala, je Andrej prehodil 60 m. Od tedaj, ko sta se prvič srečala, do tedaj, ko sta se drugič srečala, je Blaž prehodil 90 m. Koliko meri obseg zarisane krožnice?

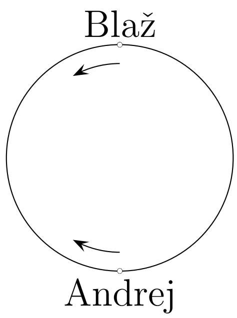

Naloge rešuj samostojno. Za reševanje imaš na voljo 150 minut.
Uporaba zapiskov, literature ali žepnega računala ni dovoljena.

50. matematično tekmovanje srednješolcev Slovenije

Izbirno tekmovanje, 29. marec 2006

Naloge za 2. letnik

1. Poišči najmanjše naravno število n, za katero je število $10 \cdot n$ popoln kvadrat, število $12 \cdot n$ pa popoln kub.

2. Poišči vsa realna števila a in b, za katera velja

$$a + b = ab = \frac{a}{b}\ .$$

3. Naj bo AB premer krožnice $\mathcal{K}$ s središčem O in naj bo C poljubna točka na simetrali daljice AB. Dokaži, da premica BC poteka skozi presečišče krožnice $\mathcal{K}$ in krožnice, očrtane trikotniku AOC.

4. Dan je kvadrat $ABCD$ s stranico dolžine 2 in središčem O. Označimo z E razpolovišče stranice AB. Izračunaj polmer trikotniku EOC očrtane krožnice.

5. Različne črke v računu predstavljajo različne števke. Katere števke so predstavljene s črkami G, L in O?

$$\begin{array}{rccccc} & & G & G & G & G \\ + & & O & O & O & O \\ + & & L & L & L & L \\ \hline & G & O & O & O & L \end{array}$$

Naloge rešuj samostojno. Za reševanje imaš na voljo 150 minut.

Uporaba zapiskov, literature ali žepnega računala ni dovoljena.

50. matematično tekmovanje srednješolcev Slovenije

Izbirno tekmovanje, 29. marec 2006

Naloge za 3. letnik

1. Mateja je eno za drugim zapisala sto naravnih števil. O njih je povedala: *“Na petdesetem mestu je število 50, na stotem mestu pa število 100. Če seštejem katerakoli tri števila, ki si sledijo eno za drugim, dobim vsoto 2006.”* Katero število je na prvem mestu? Katero pa na devetindevetdesetem?

2. Poišči vse pare naravnih števil m in n, da je

$$3m - 9 + 1 \cdot 2 \cdot \ldots \cdot m = n^3.$$

3. Dokaži, da za kote α, β in γ poljubnega trikotnika velja

$$\sin\alpha \cdot \cos\alpha + \sin\beta \cdot \cos\beta + \sin\gamma \cdot \cos\gamma = 2 \cdot \sin\alpha \cdot \sin\beta \cdot \sin\gamma.$$

4. V trapezu $ABCD$ z osnovnicama AB in CD velja $|AB| > |CD|$ in $\angle ADC = 90°$. Naj bo E pravokotna projekcija oglišča A na premico BC. Dokaži, da se premici AC in DE sekata pravokotno natanko tedaj, ko je trikotnik ABC enakokrak z vrhom B.

5. Ko smo polinom p stopnje 2006 delili z $x - 1$, smo dobili ostanek 3, ko pa smo ga delili z $x - 3$, smo dobili ostanek 5. Kolikšen ostanek dobimo, ko polinom p delimo z $(x - 1)(x - 3)$?

Naloge rešuj samostojno. Za reševanje imaš na voljo 150 minut.

Uporaba zapiskov, literature ali žepnega računala ni dovoljena.

50. matematično tekmovanje srednješolcev Slovenije

Izbirno tekmovanje, 29. marec 2006

Naloge za 4. letnik

1. Koliko je vseh petmestnih števil, ki imajo prvo števko enako zadnji, števko na mestu tisočic enako števki na mestu desetic, zmnožek vseh števk pa enak kvadratu naravnega števila?

2. Poišči vsa realna števila x, za katera je
$$(x^2 - 7x + 11)^{x^2+5x-6} = 1.$$

3. Zaporedji (x_n) in (y_n) sta podani z začetnima členoma $x_1 = 1$ in $y_1 = 2$ ter predpisoma
$$x_n = y_{n-1} + x_{n-1} \ \text{ in } \ y_n = y_{n-1} - x_{n-1} \ \text{ za vsak } n \geq 2.$$
   (a) Dokaži, da je $y_n \neq 0$ za vsako naravno število n.
   (b) Označimo $a_n = \dfrac{x_n}{y_n}$. Izračunaj vsoto vseh različnih števil, ki so členi zaporedja (a_n).

4. Naj bo ABC ostrokotni trikotnik, $\mathcal{K}$ krožnica s premerom AB, E in F presečišči krožnice s stranicama AC in BC, P pa presečišče tangent na krožnico $\mathcal{K}$ v točkah E in F. Izračunaj razmerje med polmeroma očrtanih krožnic trikotnikov ABC in EFP.

5. Matija je v vrsto zapisal vsa naravna števila od 1 do 2006. Nato je v drugo vrsto pod vsako število zapisal vsoto njegovih števk. Koliko je vsota števil v drugi vrsti?

Naloge rešuj samostojno. Za reševanje imaš na voljo 150 minut.
Uporaba zapiskov, literature ali žepnega računala ni dovoljena.

50. matematično tekmovanje srednješolcev Slovenije

Izbirno tekmovanje, 29. marec 2006

Rešitve nalog

Vsaka naloga je vredna 7 točk. Vse matematično in logično korektne rešitve so enakovredne. Pri vrednotenju vsake naloge smiselno upoštevajte priloženi točkovnik. Tekmovalec naj ne prejme več kot 3 točke pri posamezni nalogi, če iz delne rešitve ni razvidna pot do končne rešitve naloge.

I/1. Ker je $|2006-|206-x||=26$, mora biti $2006-|206-x|=\pm 26$. Če je $2006-|206-x|=26$, je $|206-x|=1980$, kar nam da $x=206\pm 1980$. Če pa je $2006-|206-x|=-26$, je $|206-x|=2032$, kar nam da $x=206\pm 2032$. Torej so vse rešitve -1774, 2186, -1826 in 2238.

Sklep $2006-|206-x|=\pm 26$ .... **1 točka**
Zapisana možnost $|206-x|=1980$ .... **1 točka**
Zapisana možnost $|206-x|=2032$ .... **1 točka**
Vsaka izmed rešitev -1774**,** 2186**,** -1826**,** 2238 .... **po 1 točka**

I/2. Denimo, da je Jana stara $10a+b$ let, Žana pa $10b+a$ let. Čez 5 let bo Jana dvakrat toliko stara kot Žana, zato velja $10a+b+5=2\cdot(10b+a+5)$, od koder dobimo $8a=19b+5$. Ker je vrednost leve strani največ 72, je b lahko 1, 2 ali 3. Toda v upoštev pride le $b=1$, ko dobimo $a=3$. Jana je stara 31 let, Žana pa 13. Jana je 18 let starejša od Žane.

Zapis, da je Jana stara $10a+b$ **let, Žana pa** $10b+a$ **let** .... **1 točka**
Sklep $10a+b+5=2\cdot(10b+a+5)$ .... **1 točka**
Sklep $8a=19b+5$ .... **1 točka**
Sklep $b\leq 3$ .... **2 točki**
Analiza možnosti in sklep $10a+b=31$**,** $10b+a=13$ .... **1 točka**
Sklep: Jana je 18 **let starejša od Žane** .... **1 točka**

I/3. Po Pitagorovem izreku je $|AB|=\sqrt{4^2+8^2}=4\sqrt{5}$. Iz podobnosti trikotnikov ABC in DBE sledi $\frac{|AB|}{|AC|}=\frac{|DB|}{|DE|}$. Torej je

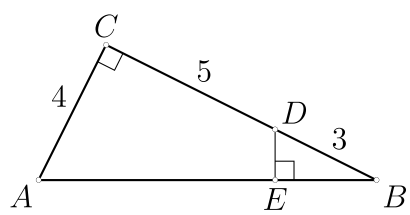

$$|DE|=\frac{|DB|\cdot|AC|}{|AB|}=\frac{3\cdot 4}{4\sqrt{5}}=\frac{3\sqrt{5}}{5}.$$

Izračun $|AB|=4\sqrt{5}$ .... **2 točki**
Omenjena podobnost trikotnikov ABC **in** DBE .... **1 točka**
Sklep $\frac{|AB|}{|AC|}=\frac{|DB|}{|DE|}$ **(ali enakovreden)** .... **2 točki**
Izračun $|DE|=\frac{3\sqrt{5}}{5}$ **(ali v obliki** $\frac{3}{\sqrt{5}}$**)** .... **2 točki**

I/4. Naj bo O središče očrtane krožnice trikotnika DET. Označimo središče včrtane krožnice trikotnika AGF z I. Ker sta D in E dotikališči trikotniku ABC včrtane krožnice, velja $|AD| = |AE|$ in je zato trikotnik ADE enakokrak z vrhom A. Simetrala daljice DE je simetrala kota $\angle BAC = \angle FAG$, torej I leži na premici AO. Ker je trikotnik EGT enakokrak, je simetrala kota $\angle AGF = \angle EGT$ tudi simetrala daljice TE, zato I leži na premici GO. Tako smo pokazali, da točka I leži hkrati na premicah AO in GO. Točka I je torej presečišče premic AO in GO ter sovpada s točko O, oziroma $O = I$.

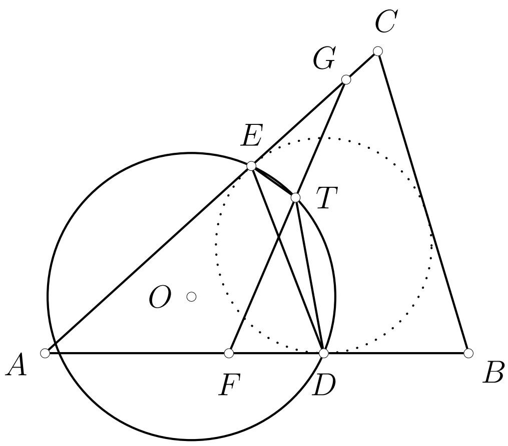

Sklep $|AD| = |AE|$ **.................. 2 točki**
Sklep, da je trikotnik ADE **enakokrak z vhrhom** A **.................. 1 točka**
Sklep, da I **leži na premici** AO **.................. 1 točka**
Sklep, da I **leži na premici** GO **.................. 2 točki**
Sklep $I = O$ **.................. 1 točka**

I/5. Do trenutka, ko sta se prvič srečala, sta Andrej in Blaž skupaj prehodila polovico krožne poti, saj sta začela hoditi v diametralno nasprotnih točkah. Od tedaj, ko sta se prvič srečala, do tedaj, ko sta se drugič srečala, sta prehodila celotno krožno pot. Ker sta hodila z enakomernima hitrostima, je Andrej v tem času prehodil 120 m, to je dvakrat toliko kot do prvega srečanja. Krožna pot je bila dolga $120 + 90 = 210$ m.

Sklep, da sta do prvega srečanja skupaj prehodila pol krožne poti .... 2 točki
Sklep, da sta do drugega srečanja skupaj prehodila celo krožno pot .... 2 točki
Sklep, da je Andrej do drugega srečanja prehodil 120 m .... 2 točki
Odgovor 210 m .... 1 točka

II/1. Iz besedila naloge razberemo, da obstajata taki naravni števili a in b, da je $10n = a^2$ in $12n = b^3$. Torej je $\frac{10}{12} = \frac{a^2}{b^3}$ oziroma

$$6a^2 = 5b^3.$$

Torej $6 \mid b^3$, zato $6 \mid b$, $6^3 \mid b^3$ in od tod $6^2 \mid a^2$ oziroma $6 \mid a$. Podobno sklepamo, da $5 \mid a^2$, torej $5 \mid a$, $5^2 \mid a^2$ in od tod $5 \mid b^3$ ter $5 \mid b$. Tako je število $5b^3$ deljivo s 5^4 in zato $5^2 \mid a$.

Število a mora biti deljivo vsaj s $25 \cdot 6$, število b pa s $5 \cdot 6$. Torej je $a \geq 150$ in $b \geq 30$. Preverimo lahko, da $a = 150$ in $b = 30$ ustrezata pogojem naloge, kar nam da $n = \frac{a^2}{10} = 2250$.

Vpeljava $10n = a^2$ **in** $12n = b^3$ **.................. 1 točka**
Enakost $6a^2 = 5b^3$ **.................. 1 točka**
Sklepa $6 \mid b$ **in** $6 \mid a$ **.................. po 1 točka**
Sklepa $5 \mid b$ **in** $5^2 \mid a$ **.................. po 1 točka**
Minimalna rešitev $n = 2250$ **.................. 1 točka**

II/2. Oglejmo si najprej enačbo $a \cdot b = \frac{a}{b}$. Število b ne sme biti enako 0, zato lahko enačbo pomnožimo z b in dobimo $ab^2 = a$ oziroma $ab^2 - a = 0$, kar lahko zapišemo v obliki $a(b^2 - 1) = 0$ ali $a(b-1)(b+1) = 0$. Rešitve te enačbe so $a = 0$, $b = 1$ in $b = -1$.

Če rešitev $a = 0$ upoštevamo v $a + b = ab$, dobimo $b = 0$, kar ni mogoče. Podobno nas rešitev $b = 1$ privede do $a + 1 = a$, ki je protislovna enačba. Rešitev $b = -1$ prinese $a - 1 = -a$ oziroma $a = \frac{1}{2}$. Iskani števili sta $\frac{1}{2}$ in -1.

Množenje z b in eksplicitno zapisan pogoj $b \neq 0$ .... 2 točki
Enačba $a(b-1)(b+1) = 0$ ali podobna, iz katere lahko razberemo rešitve ... 1 točka
Analiza primera $a = 0$ .... 1 točka
Analiza primera $b = 1$ .... 1 točka
Analiza primera $b = -1$: enačba $a - 1 = -1$ in rešitev $a = \frac{1}{2}$ .... 2 točki

II/3. Naj bo D presečišče krožnice $\mathcal{K}$ in krožnice, očrtane trikotniku AOC. Ker je AB premer krožnice $\mathcal{K}$, je po Talesovem izreku $\angle ADB = \frac{\pi}{2}$. Ker je $\angle COA$ v tetivnem štirikotniku $AOCD$ enak $\frac{\pi}{2}$, je AC premer tetivnemu štirikotniku očrtane krožnice in je tudi $\angle ADC = \frac{\pi}{2}$. Torej so točke B, C in D kolinearne, D res leži na premici BC.

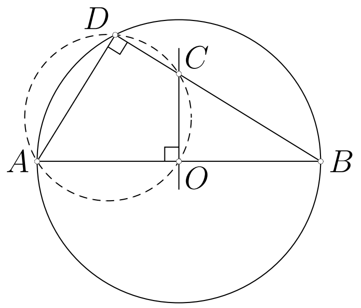

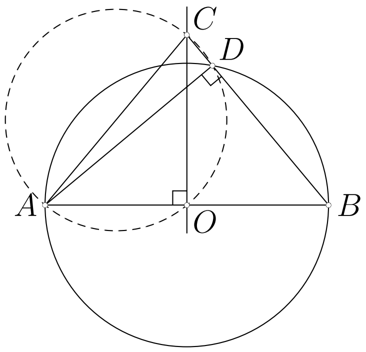

Če točka C ne leži znoter krožnice $\mathcal{K}$, je sklep podoben. Ker je AB premer krožnice $\mathcal{K}$, je po Talesovem izreku $\angle ADB = \frac{\pi}{2}$. Obodna kota $\angle COA$ in $\angle CDA$ sta nad istim lokom. Ker je $\angle COA = \frac{\pi}{2}$, je tudi $\angle CDA = \frac{\pi}{2}$. Torej so točke B, C in D kolinearne, D leži na premici BC.

Eksplicitna vpeljava točke D kot presečišča dveh krožnic. (Zgolj oznaka na sliki ne zadošča, če poteka skozi točko D tudi katera druga premica.) .... 1 točka
Uporaba Talesovega izreka in sklep $\angle ADB = \frac{\pi}{2}$ .... 1 točka
Tetivnost štirikotnika $AOCD$ (C znoter krožnice $\mathcal{K}$) in sklep $\angle ADC = \frac{\pi}{2}$ ..... 2 točki
Sklep $\angle CDA = \frac{\pi}{2}$ (C ni znoter krožnice $\mathcal{K}$) .... 2 točki
Sklep, da B, C in D ležijo na isti premici .... 1 točka
(Opomba: če je naloga pravilno rešena le za en primer (C znoter krožnice ali ne), se ovrednoti s 5 točkami.)

II/4. Označimo z F razpolovišče OE in z G razpolovišče OC. Središče S trikotniku EOC očrtane krožnice je presečišče simetral daljic EO in OC. Naj bo H presečišče FS in BC ter I presečišče GS in BC. Očitno je I razpolovišče BC Trikotnik IHS je enakokrak pravokotni trikotnik, zato je $|HS| = |HI| = \frac{1}{2}|BI| = \frac{1}{4}|BC| = \frac{1}{2}$. Tako je $|OS|^2 = |FS|^2 + |FO|^2 = (\frac{3}{2})^2 + (\frac{1}{2})^2 = \frac{10}{4}$, torej je $|OS| = \frac{\sqrt{10}}{2}$.

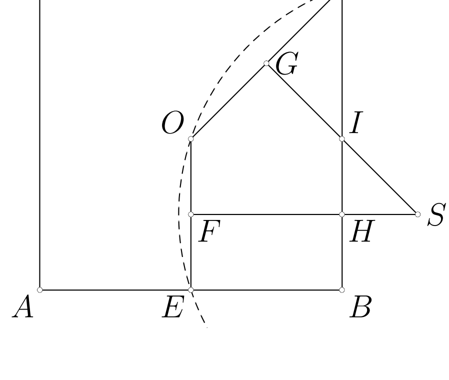

Sklep: simetrali daljic EO in OC se sekata v središču trikotniku EOC očrtane krožnice 1 točka
Ugotovitev, da je trikotnik IHS enakokrak pravokoten .... 2 točki
Ugotoitev, da je $|IH| = \frac{1}{2}$ in sklep, da je $|HS| = |IH|$ .... 2 točki
Uporaba Pitagorovega izreka v trikotniku OFS in izračun $|OS| = \frac{\sqrt{10}}{2}$ .... 2 točki

II/5. Ker je vsota treh štirimestnih števil petmestno število, je G enak 1 ali 2. Ko seštevamo enice G, O in L, je njihova vsota za L večja od 10, saj je na mestu enic v vsoti števka L. To pomeni, da je $G + O = 10$, O pa je lahko 9 ali 8.
Ko seštevamo desetice, moramo upoštevati, da je bila vsota enic večja od 10, zato imamo $1 + G + O + L = 1 + 10 + L = 11 + L$. Ker je na mestih desetic, stotic in tisočic števila $GOOOL$ ista števka, je $11 + L < 20$, kar pomeni, da je na mestu desettisočic tega števila števka 1. Imamo torej $G = 1$ in zato $O = 9$. Potem pa je $11 + L = 19$ in $L = 8$.
Račun je $1111 + 9999 + 8888 = 19998$.

Ugotovitev, da je G enak 1 ali 2 .... 1 točka
Ugotovitev, da je $G + O = 10$, in sklep, da je O lahko 9 ali 8 .... 2 točki
Ugotovitev, da je $11 + L < 20$, in sklep, da je $G = 1$ .... 2 točki
Končni sklep, da je $O = 9$ in da je $L = 8$ .... 2 točki

III/1. Označimo z x število, ki je na 51. mestu. Tedaj je na 52. mestu število $1956 - x$, saj mora biti vsota $50 + x + (1956 - x)$ enaka 2006. Na 53. mestu je spet število 50, na 54. mestu je x, na 55. mestu je $1956 - x$ ..., na 99. mestu je število x, na 100. mestu pa $1956 - x$. Tako je $1956 - x = 100$, od koder izračunamo $x = 1856$. Mateja je zapisala po vrsti števila 100, 50, 1856, 100, 50, 1856 ..., 50, 1856, 100. Na prvem mestu je zapisala število 100, na 99. mestu pa število 1856.

Ugotovitev, da gre le za tri števila, ki se ciklično ponavljajo .... 2 točki
Zapis števil na 51. in 52. mestu, na primer x in $1956 - x$ .... 2 točki
Sklep, da je na 100. mestu število $1956 - x$ in izračun $x = 1856$ .... 2 točki
Odgovor: na prvem mestu je število 100, na 99. mestu pa število 1856 ...... 1 točka

III/2. Označimo $m! = 1 \cdot 2 \cdot \ldots \cdot m$. Naj a pomeni vrednost izraza $m! + 3m - 9$. Če je $m = 1$ ali $m = 2$, je a negativen in zato n ni naravno število. Pri $m = 3$ in $m = 5$ je a enako 6 oziroma 126 in ni popolni kub. Pri $m = 4$ dobimo $n = 3$, pri $m = 6$ pa $n = 9$. Če je $m = 7$ ali $m = 8$, je a deljiv s 3, a ne z 9, zato ne more biti popoln kub.

Dokažimo sedaj, da za noben $m \geq 9$ enačba $m! + 3(m - 3) = n^3$ ni rešljiva. Pri $m \geq 9$ je število $m!$ deljivo (vsaj) s 3^4, zato $3 \mid n^3$, $3 \mid n$ in $3^3 \mid n^3$. Torej je število $m - 3$ deljivo z 9. Pišimo $m - 3 = 9k$. Naj bo 3^α najvišja potenca števila 3, ki deli k. Potem je število $m! = (9k + 3)!$ deljivo z vsaj $3^{\max\{9\alpha+1,4\}}$, število $3(m - 3)$ pa z natančno $3^{\alpha+3}$. Torej je tudi n^3 deljivo s $3^{\alpha+3}$. Število n^3 ni deljivo s $3^{\alpha+4}$, saj $3^{\alpha+4} \mid m!$, število $3(m - 3)$ pa ni deljivo s $3^{\alpha+4}$. Dokazali smo torej, da sta najvišji potenci števila 3, ki delita števili $3(m - 3)$ in n^3, enaki.

Recimo, da je število k deljivo še s kakšnim praštevilom p, $p \neq 3$. Naj bo p^β, $\beta > 0$, najvišja potenca tega praštevila, ki deli k. Potem je število $m! = (9k + 3)!$ deljivo z vsaj $p^{9\beta}$. Sledi $p^\beta \mid n^3$. Seveda pa število $p^{\beta+1}$ ne deli n^3, saj bi potem zaradi $p^{\beta+1} \mid m!$ imeli tudi $p^{\beta+1} \mid k$.

Skratka, dokazali smo, da imata števili n^3 in $3(m-3)$ povsem enake delitelje in sta zato enaki. Slednje pa zaradi zveze $m! + 3(m-3) = n^3$ seveda ni možno.

Edina para (m, n) naravnih števil, ki ustrezata enačbi, sta tako $(4, 3)$ in $(6, 9)$.

Izločitev možnosti $m = 1$ in $m = 2$ z utemeljitvijo .... 1 točka
Izločitev možnosti $m = 3$ in $m = 5$ z utemeljitvijo .... 1 točka
Sklepa: pri $m = 4$ je $n = 3$, pri $m = 6$ pa $n = 9$ .... 2 točki
Izločitev možnosti $m = 7$ in $m = 8$ z utemeljitvijo .... 1 točka
Ugotovitev, da za $m \geq 9$ ni rešitev .... 2 točki
(Opomba: če tekmovalec poda rešitvi enačbe in izločene možnosti za druga majhna števila m, ni pa utemeljeno, da za noben $m \geq 9$ enačba ni rešljiva, dobi 5 točk.)

III/3. Za vsaka x in y veljata enačbi

$$\sin x \sin y = \frac{1}{2}\left(\cos(x-y) - \cos(x+y)\right), \tag{1}$$

$$\sin x \cos y = \frac{1}{2}\left(\sin(x+y) + \sin(x-y)\right). \tag{2}$$

Z upoštevanjem enačbe (1) dobimo

$$\begin{aligned} 2 \cdot \sin\alpha \cdot \sin\beta \cdot \sin\gamma &= 2 \cdot \sin\alpha \cdot \frac{1}{2} \cdot (\cos(\beta-\gamma) - \cos(\beta+\gamma)) \\ &= \sin\alpha\cos(\beta-\gamma) - \sin\alpha\cos(\beta+\gamma) \end{aligned}$$

in zaradi (2) je to naprej enako

$$\frac{1}{2} \cdot (\sin(\alpha+\beta-\gamma) + \sin(\alpha-\beta+\gamma)) - \frac{1}{2} \cdot (\sin(\alpha+\beta+\gamma) - \sin(\alpha-\beta-\gamma)).$$

Z upoštevanjem $\alpha + \beta + \gamma = \pi$, $\sin(\pi - x) = \sin x$ in zveze za dvojne kote, dobimo nato

$$\begin{aligned} & \frac{1}{2} \cdot \sin(\pi-2\gamma) + \frac{1}{2} \cdot \sin(\pi-2\beta) - \frac{1}{2} \cdot \sin\pi - \frac{1}{2} \cdot \sin(2\alpha-\pi) \\ = \; & \frac{1}{2} \cdot \sin(2\gamma) + \frac{1}{2} \cdot \sin(2\beta) + \frac{1}{2} \cdot \sin(2\alpha) \\ = \; & \sin\alpha \cdot \cos\alpha + \sin\beta \cdot \cos\beta + \sin\gamma \cdot \cos\gamma. \end{aligned}$$

Zapis obrazcev (1) in (2) .... 1 točka
Smiselna uporaba obrazcev (1) in (2) .... 3 točke
Upoštevanje, da gre za kote trikotnika .... 1 točka
Uporaba obrazcev za kotne funkcije suplementarnih kotov .... 1 točka
Uporaba obrazcev za kotne funkcije dvojnih kotov .... 1 točka

III/4. Označimo kote v trikotniku ABC z α, β in γ, presečišče AC in DE pa z F. Tedaj je $\angle CAD = \frac{\pi}{2} - \alpha$. Ker je $\angle CEA = \frac{\pi}{2} = \angle ADC$, je štirikotnik $AECD$ tetiven, zato je $\gamma = \angle ACE = \angle ADE$. Potem pa je AC pravokotna na ED natanko tedaj, ko je $\angle DFA = \frac{\pi}{2}$ in to je natanko tedaj, ko je $\frac{\pi}{2} - \alpha = \angle FAD = \pi - \angle ADF - \angle AFD = \pi - \gamma - \frac{\pi}{2} = \frac{\pi}{2} - \gamma$, torej natanko tedaj, ko je $\alpha = \gamma$.

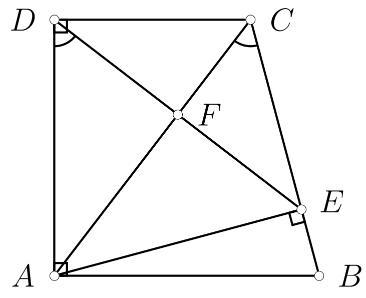

Ugotovitev, da je štirikotnik $AECD$ tetiven .... 1 točka
Uporaba enakosti obodnih kotov $\gamma = \angle ACE = \angle ADE$ .... 1 točka
Sklep: AC je pravokotna na $ED \Leftrightarrow \angle DFA = \frac{\pi}{2}$ .... 2 točki
Sklep: to je natanko tedaj, ko je $\frac{\pi}{2} - \alpha = \angle FAD = \pi - \angle ADF - \angle AFD$ ...... 2 točki
Zaključek zadnjega sklepa: to je natanko tedaj, ko je $\alpha = \gamma$ .... 1 točka
(Če tekmovalec dokaže trditev le v eno smer, lahko prejme skupaj največ 4 točke.)

III/5. Denimo, da imamo polinom $p(x)$. Če ga delimo z $(x-1)(x-3)$, imamo $p(x) = (x-1)(x-3) \cdot q(x) + r(x)$, kjer je ostanek $r(x)$ stopnje 1 ali manj. Pišimo $r(x) = ax + b$. Ker je ostanek pri deljenju polinoma $p(x)$ z $x - \alpha$ enak $p(\alpha)$, velja:

$$\begin{aligned} 3 &= p(1) = (1-1)(1-3) \cdot q(1) + a + b = a + b \quad \text{in} \\ 5 &= p(3) = (3-1)(3-3) \cdot q(3) + 3a + b = 3a + b. \end{aligned}$$

Iz prve enakosti dobimo $a = 3 - b$. To vstavimo v drugo: $5 = 9 - 2b$, od koder izrazimo $b = 2$. Končno dobimo še $a = 1$. Iskani ostanek je $r(x) = x + 2$.
Zapis polinoma $p(x) = (x-1)(x-3) \cdot q(x) + r(x)$ .... 1 točka
Ugotovitev: stopnja ostanka $r(x)$ je enaka 1 ali manj, $r(x) = ax + b$ .... 2 točki
Uporaba dejstva, da je $p(\alpha)$ ostanek pri deljenju polinoma $p(x)$ z $x - \alpha$ ..... 1 točka
Nastavitev sistema dveh enačb z dvema neznankama in rešitev le-tega ..... 3 točke

IV/1. Zmnožek števk petmestnega števila oblike $\overline{abcba}$ je $a^2 \cdot b^2 \cdot c$. Števka c mora zato biti popolni kvadrat, torej je lahko 1, 4 ali 9. Ostali števki sta poljubni neničelni, zato imamo 9 možnosti za a in 9 možnosti za b. Skupaj je tako $9 \cdot 9 \cdot 3 = 243$ takih števil.
Zapis petmestnega števila v obliki $\overline{abcba}$ .... 1 točka
Sklep, da mora biti števka c popolni kvadrat in zapisane možnosti za c ...... 2 točki
Ugotovitev, da je a lahko katerakoli od 0 različna števka .... 1 točka
Ugotovitev, da je b lahko katerakoli od 0 različna števka .... 2 točki
Pravilen odgovor: takih števil je 243 .... 1 točka

IV/2. Spomnimo se, da je $a^b = 1$, če je $a = 1$ ali $a = -1$ in b sodo število ali pa $b = 0$ in $a \neq 0$.

Najprej predpostavimo, da je osnova $x^2 - 7x + 11$ enaka 1. Enačbo $x^2 - 7x + 11 = 1$ zapišemo v obliki $x^2 - 7x + 10 = 0$ ter poiščemo rešitvi $x_1 = 2$ in $x_2 = 5$.
Poiščemo tisti vrednosti x, pri katerih je osnova $x^2 - 7x + 11$ enaka -1: enačbo $x^2 - 7x + 11 = -1$ preoblikujemo v $x^2 - 7x + 12 = 0$, ki ima rešitvi $x_3 = 3$ in $x_4 = 4$. Eksponent $x^2 + 5x - 6$ je pri obeh teh vrednostih sod: pri x_3 je enak $9 + 15 - 6 = 18$, pri x_4 pa $16 + 20 - 6 = 30$. To pomeni, da za $x = 3$ in $x = 4$ velja $(x^2 - 7x + 11)^{x^2+5x-6} = 1$.
Končno poiščemo še vrednosti, pri katerih je eksponent $x^2 + 5x - 6$ enak 0. Enačba $x^2 + 5x - 6 = 0$ ima rešitvi $x_5 = 1$ in $x_6 = -6$. Obe rešitvi ustrezata, saj tedaj osnova ni enaka 0. Izraz $(x^2 - 7x + 11)^{x^2+5x-6}$ ima vrednost 1, če je x enak 1, 2, 3, 4, 5 ali -6.
Rešitvi $x_1 = 2$ in $x_2 = 5$, ko je osnova $x^2 - 7x + 11$ enaka 1 .... 2 točki
Rešitvi $x_3 = 3$ in $x_4 = 4$, ko je osnova enaka -1 in eksponent sodo število ... 2 točki
Rešitvi $x_5 = 1$ in $x_6 = -6$, ko je eksponent enak 0 .... 3 točke
(Če tekmovalec pravilno določi x_5 in x_6, a ne preveri, da je osnova neničelna, odbijte 1 točko.)

IV/3. Ker velja

$$x_n = y_{n-1} + x_{n-1} = y_{n-2} - x_{n-2} + y_{n-2} + x_{n-2} = 2y_{n-2} \text{ in}$$

$$y_n = y_{n-1} - x_{n-1} = y_{n-2} - x_{n-2} - y_{n-2} - x_{n-2} = -2x_{n-2}\,,$$

sledi $y_n = -2x_{n-2} = -2(2y_{n-4}) = -4y_{n-2}$ za $n \geq 5$. Po vrsti izračunamo $y_1 = 1$, $y_2 = 1$, $y_3 = -2$ in $y_4 = -6$, zato je $y_n \neq 0$ za vsako naravno število n. Podobno izračunamo, da je $x_n = 2y_{n-2} = 2(-2y_{n-4}) = -4x_{n-4}$.
Ker velja

$$a_{n+4} = \frac{x_{n+4}}{y_{n+4}} = \frac{2y_{n+2}}{-2x_{n+2}} = \frac{-4x_n}{-4y_n} = a_n\,,$$

so v zaporedju le 4 različni členi. Ti členi so $a_1 = \frac{1}{2}$, $a_2 = 3$, $a_3 = -2$ in $a_4 = -\frac{1}{3}$, njihova vsota pa je

$$S = a_1 + a_2 + a_3 + a_4 = \frac{1}{2} + 3 - 2 - \frac{1}{3} = \frac{7}{6}\,.$$

Zapis nekaj začetnih členov obeh danih zaporedij .... **1 točka**
Zvezi $x_n = 2y_{n-2}$ **in** $y_n = -2x_{n-2}$ **ter sklep** $y_n \neq 0$ .... **3 točke**
Zveza $a_{n+4} = a_n$ .... **2 točki**
Vsota $a_1 + a_2 + a_3 + a_4 = \frac{7}{6}$ .... **1 točka**

IV/4. Označimo dolžine stranic in velikosti kotov trikotnika kot običajno. Polmer krožnice, očrtane trikotniku ABC, je $\frac{c}{2\sin\gamma}$, polmer druge krožnice pa $\frac{|EF|}{2\sin\angle EPF}$.

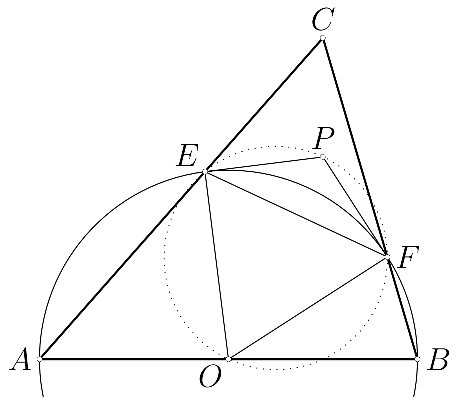

Trikotnik AOE je enakokrak z vrhom O, zato je $\angle AEO = \alpha$, zunanji kot $\angle BOE$ pa je enak 2α. Trikotnik OBF je enakokrak z vrhom O, zato je $\angle OFB = \beta$, zunanji kot $\angle FOA$ pa je enak 2β. Tako pridemo do $\angle FOE = 2\alpha + 2\beta - \pi$ in $\angle EPF = \pi - (2\alpha + 2\beta - \pi) = 2(\pi - \alpha - \beta) = 2\gamma$.
Trikotnik OEF je enakokrak, $|OF| = |OE| = \frac{c}{2}$ in kot ob vrhu $2\alpha + 2\beta - \pi$. Tako je $\frac{|EF|}{2} = \frac{c}{2}\sin(\alpha + \beta - \frac{\pi}{2})$, od tod pa dobimo $|EF| = c\sin(\alpha + \beta - \frac{\pi}{2}) = -c\cos(\alpha + \beta) = c\cos\gamma$.
Končno lahko izračunamo polmer trikotniku EPF očrtane krožnice: $\frac{|EF|}{2\sin\angle EPF} = \frac{c\cos\gamma}{2\sin(2\gamma)} = \frac{c\cos\gamma}{4\sin\gamma\cos\gamma} = \frac{c}{4\sin\gamma}$. Iskano razmerje je torej 2.

Zapis polmerov $\frac{c}{2\sin\gamma}$ **in** $\frac{|EF|}{2\sin\angle EPF}$ .... **1 točka**
Kota $\angle FOE = 2\alpha + 2\beta - \pi$ **in** $\angle EPF = 2\gamma$ .... **2 točki**
Zapis $|EF| = c\cos\gamma$ .... **2 točki**
Polmer trikotniku EPF **očrtane krožnice in izračunano razmerje** .... **2 točki**

IV/5. Oglejmo si, kolikokrat se v prvi vrsti pojavi posamezna števka. Preštejmo najprej, koliko je devetic v številih od 1 do 999. To najlažje storimo tako, da preštejemo, koliko je števil z natanko eno devetico, z natanko dvema in z natanko tremi.
Če imamo natanko eno devetico, jo lahko postavimo na prvo, drugo ali tretje mesto. Na

preostali dve mesti lahko postavimo poljubno števko od 0 do 8, kar nam da za vsako števko 9 možnosti. Tako imamo 3 možne izbire mest za devetico, ko pa jo postavimo na določeno mesto, imamo še $9 \cdot 9$ možnosti za ostale števke. Skupaj je tako $3 \cdot 9 \cdot 9 = 243$ devetic.
Dve devetici lahko na tri mesta razporedimo na 3 načine, na preostali prostor pa lahko postavimo katerokoli števko od 0 do 8, zato je v takih številih $2 \cdot 3 \cdot 9 = 54$ devetic. Ostane še število 999, ki ima tri devetice.
Tako je v številih od 1 do 999 natanko $243 + 54 + 3 = 300$ devetic in prav tolikokrat nastopa vsaka druga števka. V številih od 1000 do 1999 je prav tako 300 dvojk, trojk, ..., enic pa je 1000 več. Vsota števk, ki nastopajo v številih od 1 do 1999, je tako

$$1000 + 2 \cdot 300 \cdot (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9) = 28000,$$

vsota števk od števila 2000 do 2006 pa je $2+3+4+5+6+7+8 = 35$. Vsota števil v drugi vrsti je 28035.

Druga rešitev. Naj $S(n)$ označuje vsoto števk števila n. Opazimo: če je $m+n = 1999$, potem je $S(m)+S(n) = 1+9+9+9 = 28$. Pokažimo, da je to res. Privzamemo lahko, da je m trimestno in n štirimestno. Zapišimo m kot $m = \overline{m_1 m_2 m_3}$. Tedaj je $n = 1999 - \overline{m_1 m_2 m_3} = 1000 + (9 - m_1) \cdot 100 + (9 - m_2) \cdot 10 + (9 - m_3)$. Ker je $0 \leq 9 - m_i \leq 9$, so števke števila n kar 1, $9 - m_1$, $9 - m_2$ in $9 - m_3$, zato je $S(m) + S(n)$ res enako 28.
Različnih parov števil m in n, katerih vsota je 1999, je $\frac{1998}{2} + 1 = 1000$ (število 1999 je v paru z 0), torej je iskana vsota enaka

$$100 \cdot 28 + S(2000) + S(2001) + S(2002) + S(2003) + S(2004) + S(2005) + S(2006)$$

$$= 28000 + 35 = 28035.$$

Preštevanje posameznih števk v številih do 999 .... 3 točke
Preštevanje posameznih števk v številih od 1000 do 1999 .... 2 točki
Vsota števk v številih od 2000 do 2006 .... 1 točka
Rešitev: vsota števil v drugi vrsti je 28035 .... 1 točka